

NÉMETH ISTVÁN

AZ ERDŐ ÉS A MAGÁNYOS FA

Mihelyt megkapta és elolvasta a táviratot — „Délután jövök, fia” — fogta a kapát és a szakajtót, s föllépett a kertbe krumpliért. Két hete, hogy az új krumplit használja főzni. Jó, ha van az embernek kertje, nem kell mindenért a szomszédba vagy a piacra menni. Két hét alatt kilenc krumplibokrot vágott fel; a soron következő bokor szára nagyon sánya volt, meg még az utána következő bokroké is, új sort kezdett hát. Az új sor gazdag, kövérszerű bokrokkal kezdődött, s gondolta, hogy alattuk szép nagy krumplik lesznek, olyanok, amilyeneket erre az alkalomra akar főzni. De mikor felvágta az első bokrot, elcsodálkozott: mint a mogyoró, oly apró gumók gurultak a lába elé. Kíváncsi volt, hogy fizet a következő bokor. Az alatt csak három krumpli volt, de akkorák, hogy alig hitt a szemének. Egy krumplit a kapával véletlenül felébe vágott, s ez most nagyon bántotta... Mikor ezzel kész volt, három fej vereshagymát tett még a szakajtóba a krumpli tetejére. Már indult lefelé, mikor eszébe jutott az uborka. Megnézi van-e már rajta? Negyedóraig kutatott a buja levelek alatt, mire talált egyet. Ez nem elég, mondta. Van itt sok, csak még kicsik, — tette hozzá. Nemsokára talált még két nagyobbát, és azután már hiába keresett, nem akadt többre. Négy-öt nap múlva lesz itt már sok, akár savanyítani is lehet. Kóstolónak ez is jó. Az idén még biztos nem evett a gyerek, — gondolta.

Mikor lejött a kertből, azt gondolta: — Előbb elszívok egy cigarettát, aztán megfogok egy csirkét.

Leült a tuskóra, s cigarettaszívás közben nézte a faltövében fürdő csirkéket.

Hogy kifürdük a falat, mind levagdosom, gondolta. Melyiket fogjam meg? Nyilván majd azt a bodortollút. Nem tudom, sejti-e, hogy félóra múlva a lábában rotyog? Pedig ott rotyog. Nem szeretem a bodortollú

jércéket. Télen az ilyen megfagyna. Volna itt több kiskakas is, de hadd menjen a bodor...

Eldobta a szájáraégett csiklit, s bement a kukoricáért, tálért, késért. Leült vissza a tuskóra, s lába elé szórt néhány szem kukoricát. Mint éhes farkasok ugrottak oda a csirkék és tülekedtek, akár az emberek a falat kenyérért. Most leszórt jó félmarék kukoricát. Lenyúlt, s elkapta a bodortollút.

— Megvagy! — kiáltott fel elégedetten.

A többi csirke ebben a pillanatban szétrebbent, de aztán néhányan visszabátorodtak az ottmaradt kukoricaszemekért.

Az ember megtapogatta a bodortollút, van-e rajta elég hús.

Szeme úgy ragyogott, mint a győzelemittas állaté. Egy nyisszantással elvágta a csirke nyakát. A csirke kifeszített és elvágott nyakáról felszaladt a bőr, s kivirított meztelen csontos húsa, ugyanúgy, mint mikor az ember eltöri a lábaszárát.

A katlan alól, a pernye közül előbújt a Rigó; éhesen léste a kicsurgóvért, hogy ha gazdája elmegy, azonnal fölnyalhassa; nedves, fekete orrahegye türelmetlenül és idegesen remegett.

Az ember teljes meglepéssel és boldogan fogott a főzéshez.

2.

Mire befutott a délutáni vonat, az ember a tűzhelyről az asztalra tette a paprikást. Az uborkasalátába tejfölt kevert, s meghintette paprikával.

Két tányért tett az asztalra, majd cigarettára gyújtva várt. Kiállt az udvarba, úgy várt. Rettenetes lassan múltak a percek. Ha most nem jön a gyerek, — gondolta mérgesen —, odaadom az egészet a Rigónak, akkor én se eszek.

Nyílt a kapu.

— Elájulok, olyan meleg van! — ez volt a gyerek első szava. Nem ment be a konyhába, hanem leült arra a tuskóra, ahonnan az apja a csirkéket etette.

— Hogy bírják ki maguk ezt a meleget?

— Hát hogy bíránk? — kibírjuk!

— Olyan meleg van a vonatban is...

— No gyere be, majd eszünk. Föztem — szakította félbe az ember türelmetlenül a fiát.

— Ilyen melegben még enni se kíván az ember.

— No ezt majd kívánod, csak gyere.

A gyerek mikor belépett a konyhába, mindjárt leült az asztal mellé. Felemelte a fedőt a paprikásról, de nyomban vissza is tette rá.

— Csak szedj, minek teszed vissza, csak szedj... Neked főztem.

A fiú szedett. Szedett az apja is. Egy pillanatra se vette le tekintetét a fia arcáról, mintha keresett volna rajta valamit.

A fiú szólanul, egykedvűen, majdnem étvágytalanul evett.

Apja alig leplezve türelmetlenségét, nyugodt hangon megkérdezte:

— No milyen?

A fiú felnézett a tányérből.

— Hát mint a csirkepaprikás — mosolyodott el.

Apja kicsit elkomorodott.

— Tudom, de milyen? Jó?

— Jó — mondta szárazon a fiú.

A fiúnak most eszébe jutott egy kép, öt vagy hat évvel azelőtt történt. Együtt ültek az asztalnál, ebédeltek. Akkor még élt az anyja. Nem emlékszik már mi volt aznap ebédre. Egyszer váratlanul megkérdezi az anyja az apjától: Ízlik-e? Ízlik! — mordult fel az apja. Mintha csak tegnap történt volna, úgy emlékszik erre a fiú. Az anyja ideges lemondással mondta akkor, de érezni lehetett, hogy hangja valami furcsa fájdalomtól van teli: — Te meg nem dicséred soha a főztemet! Mintha pénzedbe kerülne... Mit dicsérjem? Nem vagy vele gazdagabb! — mordult fel ismét az apja... Nem is esett erről többé szó közöttük soha.

— Na jó? — kérdezte az apja pár perc múlva, mintha megfélekedezett volna arról, hogy már kérdezte.

— Mondtam, hogy jó! Mit mondjak még? — rideg hangjától saját maga is megriadt. — Jó, csak egy kicsit erős. — tette hozzá enyhébb hangon.

— De azért jó, mi?

Érezte, hogy apjában több a kétségbeesés, mint az erőszakosság.

Sokára szólalt meg az apja:

— Mielőtt jöttél volna, átvót a szomszédasszony. Azt mondta, kevés asszony főz ilyen jól, mint én.

Érezte, hogy apja inkább saját maga vigasztalására mondja ezt, mint meggyőzésre.

Akkor akaratlanul kiugrott a fiú száján:

— Ugye maga tán negyven év alatt sohase dicsérte meg anyám főztjét?

— Én? — kérdezte.

Kis szünet után megint megkérdezte.

— Én?

De feleletet sem maga, sem más nem adott rá.

3.

Többé az apja sohase várta fött ebéddel haza. Elejével észre se vette, föl se tűnt a fiúnak.

Egyszer azonban, mikor kéthónapi távollét után szintén táviratban jelezte érkezését, hazaérve váratlanul megkérdezte az apjától:

— Ugye, maga tán sose főz?

— Néha magamnak egy keveset, — mondta az apja csendesen.

Akkor hirtelen eszébe jutott az a másfél év előtti esete az apja főztjével. S mintha érezte volna, hogy akkor jóvátehetetlen vétiket követett el.

De csak akkorácskát, amekkorát mindennap akaratlanul, s tudtán kívül elkövet az ember.

RICHARDS Ceri (Anglia):

Szobrászműterem (litográfia)